

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn valvonta

Hyvinvointialueet sosiaali- ja terveydenhuollon valvojina –
valmistelun loppukiri 10.11.2022

Lakimies Reijo Jormanainen, Valvira

**KIIREETTÖMÄÄN
ERIKOISSAIRAANHOITON (ESH)
PÄÄSYN VALVONTA ON JATKOSSA
ENSISIJAISESTI
HYVINVOINTIALUEIDEN
OMAVALVONNAN TEHTÄVÄ!**

**(Vrt. valtakunnalliseen valvontaohjelmaan perustuva
suunnitelmaperusteinen valvonta)**

Kiireettömään esh:oon pääsy julkisessa terveydenhuollossa

- Perustuu terveydenhuoltolain (1326/2010, TervHL) 52–53 §
- Säännökset ovat olleet voimassa saman sisältöisinä vuodesta 2005 lähtien
 - VN:n asetus hoitoon pääsyn toteuttamisesta ym. (1019/2004)

Kiireettömään esh:oon pääsy (TervHL 52–53 §)

- Edellyttää lähetettä
- Hoidon tarpeen arviointi
 - Aloitettava 3 viikon kuluessa lähetteen saapumisesta
 - HUOM! 3 viikkoa on HE 77/2004 mukaan lähetteen enimmäiskäsittelyaika
 - Hoidon tarpeen arvioinnin enimmäisaika?
 - Tekee julkisen terveydenhuollon palveluksessa oleva lääkäri
 - Jos edellyttää erikoislääkärin arviointia tai muita lainkohdassa tarkoitettuja tutkimuksia, nämä on toteutettava 3 kuukauden kuluessa lähetteen saapumisesta
- Hoidon järjestäminen
 - Tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä
 - Hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin 6 kuukaudessa hoidon tarpeen toteutamisesta

Hoitoon pääsy lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa (TervHL 53 §)

- Edellyttää lähetettä
- Hoidon tarpeen arviointi
 - Aloitettava 3 viikon kuluessa lähetteen saapumisesta (vrt. ed. dia)
 - Tekee julkisen terveydenhuollon palveluksessa oleva lääkäri
 - Jos edellyttää erikoislääkärin arviointia tai muita lainkohdassa tarkoitettuja tutkimuksia, nämä on toteutettava 6 viikon kuluessa lähetteen saapumisesta
- Hoidon järjestäminen
 - Tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä alle 23-vuotiaille
 - Hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen 3 kuukauden kuluessa hoidon tarpeen toteutamisesta, jolleivät lääketieteelliset, hoidolliset tai muut vastaavat seikat muuta edellytä

Valvonta

- Perustunut THL:n (kuukausittaisiin) seurantatietoihin
 - Tietoja on tarkasteltu ”normaalitilanteessa” 3 krt vuodessa (huhti- ja elokuun sekä vuoden loppu)
- Kohdistunut enimmäisaikojen valvontaan eikä siihen, onko potilas päässyt hoitoon terveydentilansa edellyttämässä ajassa
- Perusterveydenhuollon ja sen yhteydessä toteutettavan esh:oon pääsyn valvonta kuulunut aveille, muu esh Valviralle
- Avit käsitelleet myös esh:oon pääsyä koskevat kanteluasiat
 - Oma hoitoa ja (sen osana) hoitoon pääsyä koskevat kantelut ohjattu tekemään aveihin
- Lisäksi kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on tullut julkaista internetissä (yleisessä tietoverkossa) tiedot 52–53 §:n mukaisista odotusajoista neljän kuukauden välein (TervHL 55 §)

Valviran toimenpiderajat

- Toimenpiderajat määritelty aiemmissa valvontaohjelmissa
 - Periaatteessa yksikin ylitys on riittänyt
 - Ei valvottu hoidon tarpeen arviointia
- Kokonaistilanne
 - Osamäärä: hoitoa yli 6 kk odottaneet, jäsenkunta / (shp:n jäsenkuntien asukasluku/10000) > 4 (saa suoraan THL:n seurantiedoista)
- Läheteiden käsittely
 - Erikoisalakohtaisesti yli 10 lähetettä **ja** yli 5 % kaikista läheteistä käsitelty yli 3 viikon enimmäisajassa

Valviran toimenpiderajat (jatkuu)

- Hoidon järjestäminen lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa (myös lasten- ja nuorisopsykiatria)
 - (Erikoisalakohtaisesti) yli 10 potilasta **ja** yli 5 % kaikista hoitoa odottaneista on odottanut hoitoa yli 3 kk
- Hoidon järjestäminen muilla erikoisaloilla
 - Erikoisalakohtaisesti yli 10 potilasta **ja** yli 5 % kaikista hoitoa odottaneista on odottanut hoitoa yli 6 kk

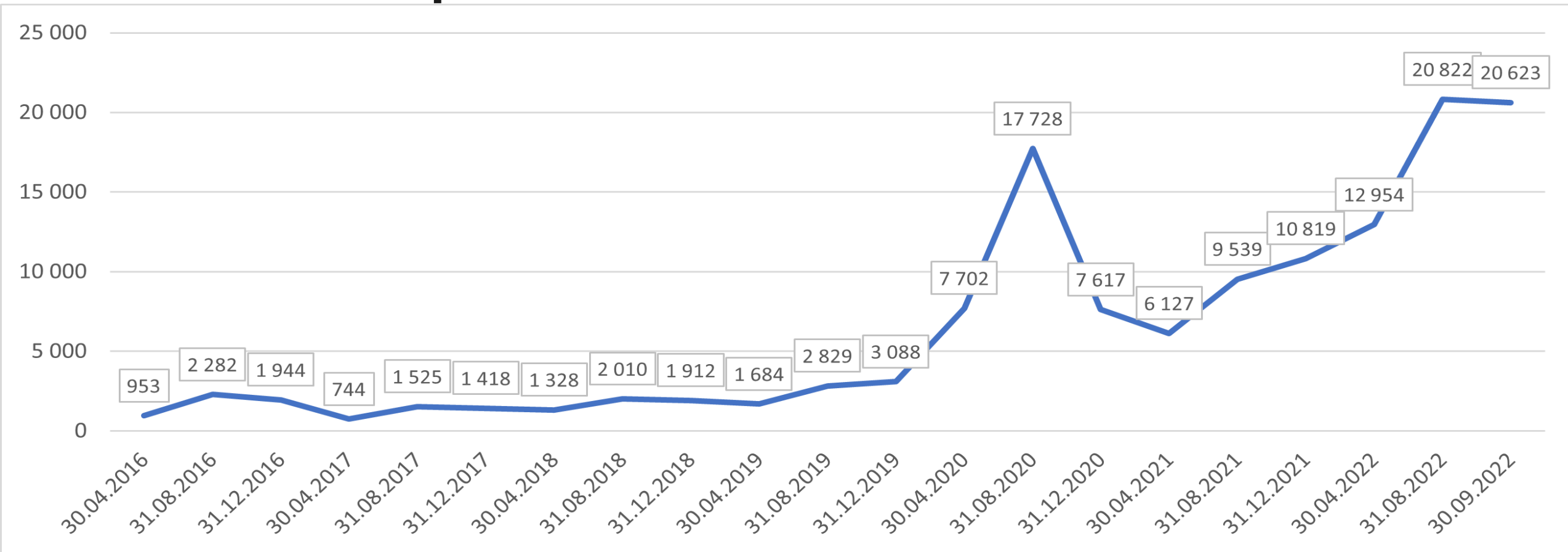
Mahdolliset seuraamukset

- Kehotus
- Hallinnollinen ohjaus (esim. huomion kiinnittäminen)
 - Valvira ei ole antanut huomautuksia
- Määräys + määräaika
- Uhkasakolla tehostettu määräys
 - Ei ole annettu vuoden 2015 jälkeen
 - Uhkasakkoja ei ole tuomittu maksettaviksi

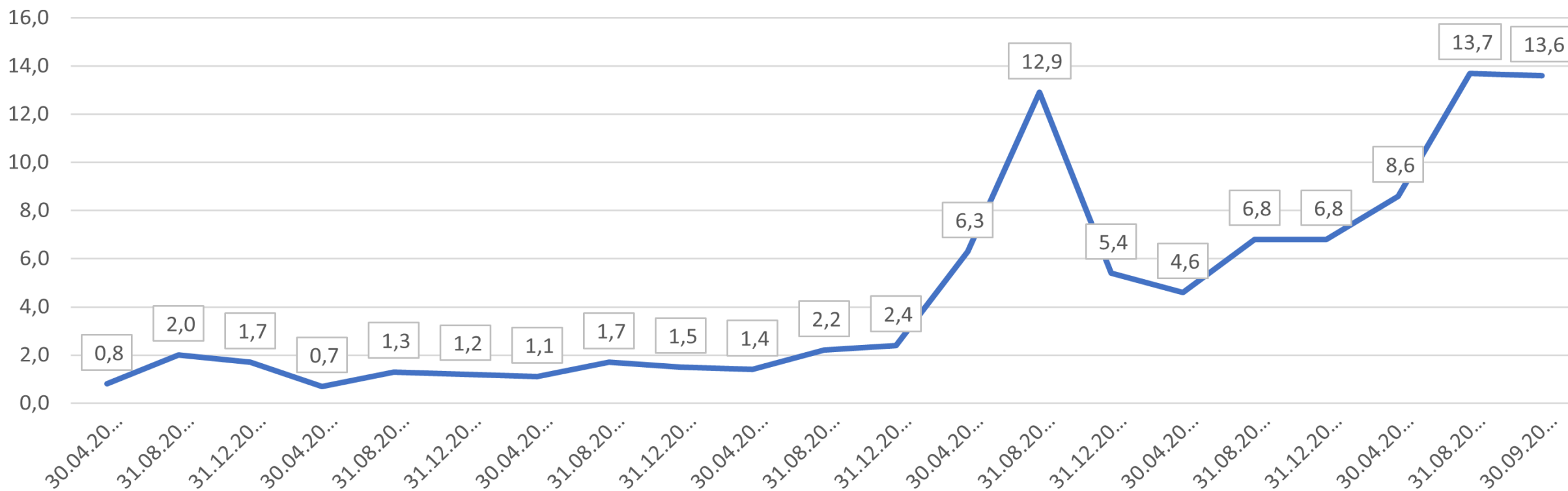
Vireillä olevat valvonnat

- Valviran päätösten 27.4.2022 perusteella 7 valvontaa
 - Selvitykset 23.9.2022 mennessä
 - Etelä-Pohjanmaa, Helsinki ja Uusimaa, Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Satakunta ja Varsinais-Suomi
- THL:n seurantatietojen 30.4.2022 perusteella 8 valvontaa
 - Selvitykset 23.9.2022 mennessä
 - Kainuu, Kanta-Häme, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Pirkanmaa, Pohjois-Karjala, Päijät-Häme ja Vaasa
 - Etelä-Karjala (Eksote) oli ainoa shp, jolla toimenpideraja ei ylittynyt missään kohdassa
- Selvitysten perusteella tilanne vaikeutunut
 - Syitä mm. koronapandemia (kiireellisen hoidon varmistaminen) ja henkilöstöpula
 - Tilanteeseen pyritty vaikuttamaan esim. toimintaa kehittämällä, käyttämällä ostopalveluita ja palveluseleitä, rekrytoimalla lisähenkilökuntaa ja teettämällä lisätöitä

Kiireetöntä esh:a shp:eissä yli 6 kk odottaneet potilaat 30.4.2016–30.9.2022

Kiireetöntä esh:a shp:eissä yli 6 kk odottaneet potilaat prosentteina kaikista hoitoa odottaneista potilaista 30.4.2016–30.9.2022

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Yhteystiedot

reijo.jormanainen@valvira.fi

valvira.fi

[@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

Vaikuttava valvonta – vastuulliset toimijat